

Pneumokockvaccination till riskgrupper

Nationellt vaccinationsprogram

Pneumokockvaccination har rekommenderats till personer som löper högre risk att drabbas av allvarlig pneumokocksjukdom sedan 1990-talet. Från och med december 2022 ingår vaccination mot pneumokocker i ett nationellt särskilt vaccinationsprogram för personer som ingår i riskgrupper. Det innebär att regionerna är skyldiga att erbjuda kostnadsfri vaccination till dem.

Utöver riskgrupper som ingår i vaccinationsprogrammet, rekommenderar Folkhälsomyndigheten vaccination till ytterligare några riskgrupper.

Avgiftsfritt vaccin

I Dalarna ska personer från det år de fyller 75 år erbjudas kostnadsfri vaccination mot pneumokocker. Yngre personer som tillhör *medicinska* riskgrupper eller som bor på SÄBO ska också erbjudas kostnadsfri vaccination. Personer som under året fyller 65-74 år och som inte tillhör medicinska riskgrupper rekommenderas fortfarande vaccination, men de får betala för vaccinet och stickavgiften på samma sätt som tidigare. Se tabeller nedan.

Samtidig vaccination med andra vacciner

Vaccin mot pneumokocker kan ges samtidigt som andra vaccin, till exempel influensavaccin eller vaccin mot covid-19, förutsatt att olika injektionsställen används.

Beställning av vaccin

Se [Beställning av vaccin](#) för hur man beställer vaccinen till enheten.

Grupper med **ökad risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Personer med **ökad risk** för allvarlig pneumokocksjukdom ska vaccineras med en dos konjugatvaccin med minst 20 serotyper, i nuläget PCV20 (*Prevenar20*).

Rekommendationerna gäller vuxna och barn från 2 år.

Se tabellen nedan vilka grupper som omfattas.

Observera att personer som också tillhör en riskgrupp med mycket hög risk ska vaccineras enligt det som gäller för *den* riskgruppen.

Grupper med ökad risk som rekommenderas vaccination (gäller vuxna och barn från 2 år)		
Riskgrupp	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Fyller 75 år eller mer under nuvarande år	Ja	Gäller personer födda 1947 eller senare. Om en person inte blir vaccinerad under året då den fyller 75 år ska vaccinationen erbjudas vid en senare tidpunkt.
Boende på SÄBO	Ja	
Kronisk hjärtsjukdom	Ja	
Kronisk lungsjukdom	Ja	Ex: Personer med KOL eller svår astma
Tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation	Ja	Ex: Personer med vissa kroniska neurologiska sjukdomar, extrem fetma eller Morbus Down
Kronisk leversjukdom	Ja	
Diabetes mellitus	Ja	
Personer som haft invasiv pneumokockinfektion	Ja	
Svetsare	Ja	Svetsare utsatt för toxisk rök
Fyller 65-74 år under nuvarande år	Nej	
Personer med alkohol- eller narkotikaberoende.*	Nej	*Efter individuell riskbedömning
Rökare*	Nej	*Efter individuell riskbedömning

Vaccination vid **ökad risk**

- De som **inte tidigare har vaccinerats** med pneumokockvaccin, vaccineras med en dos PCV20 (*Prevenar 20*).
- De som **tidigare** har vaccinerats med **äldre konjugatvaccin** (PCV10 (*Synflorix*), PCV13 (*Prevenar 13*) eller PCV15 (*Vaxneuvance*)) ska vänta minst 1 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- De som **tidigare** har vaccinerats med **PPV23** (*Pneumovax*) ska vänta 5 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- De som **tidigare** har vaccinerats med **äldre konjugatvaccin** (PCV10 (*Synflorix*), PCV13 (*Prevenar 13*) eller PCV15 (*Vaxneuvance*)) **och PPV23** (*Pneumovax*) ska vänta 5 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.

Ny dos/revaccination

Behovet av revaccination är inte säkerställt för konjugatvaccin. Avvakta med revaccination tills vidare.

Grupper med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom

Personer med **mycket hög risk** för allvarlig pneumokocksjukdom ska vaccineras med en dos konjugatvaccin med minst 20 serotyper, i nuläget PCV20 (*Prevenar20*).

Personer med aspleni eller hypospleni, samt personer med likvorläckage efter kirurgi eller trauma, rekommenderas dessutom en dos PPV23 (*Pneumovax*).

Stamcellstransplanterade följer som tidigare särskilda vaccinationsprogram.

Rekommendationerna gäller vuxna och barn från 2 år. Se tabell nedan vilka grupper som omfattas.

Grupper med mycket hög risk som rekommenderas vaccination enligt särskild riktlinje. (Gäller vuxna och barn från 2 år)			
Riskgrupp	Rekommenderat vaccin vuxna	Avgiftsfri vaccination	Förtydligande
Aspleni eller hypospleni-barn	PCV20 (<i>Prevenar 20</i>)+ PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Splenektomerade personer, tillstånd som medför bristande mjältnfunktion, planerad splenektomi.
Aspleni eller hypospleni-vuxna	PCV21*+ PPV23 (<i>Pneumovax</i>)		
Likvorläckage	PCV20(<i>Prevenar 20</i>)+ PPV23 (<i>Pneumovax</i>)	Ja	Ex: Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
Nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling.	PCV20(<i>Prevenar 20</i> / <i>Apexxnar</i>)	Ja	Ex: Personer med hematologisk cancer, sicklecellsanemi eller lungcancer. Vissa andra personer med nedsatt immunförsvar p.g.a. sjukdom eller behandling som efter en individuell bedömning anses ha en mycket hög risk för allvarlig pneumokocksjukdom.
Personer som har genomgått stamcells- eller benmärgstransplantation	Särskilda rekommendationer	Ja	
Cochleaimplantat	PCV20(<i>Prevenar 20</i> / <i>Apexxnar</i>)	Ja	
Cystisk fibros	PCV20(<i>Prevenar 20</i> / <i>Apexxnar</i>)	Ja	
Organtransplantation	PCV20(<i>Prevenar 20</i> / <i>Apexxnar</i>)	Ja	
Kronisk njursvikt	PCV20	Ja	Nefrotiskt syndrom

*Det finns ännu inget avtal för PPV21-vaccin. Tillsvdare får PCV20 ges

Vaccination vid **mycket hög risk**

- De som **inte tidigare har vaccinerats** med pneumokockvaccin, vaccineras med en dos PCV20 (*Prevenar 20*).
- De som **tidigare** har vaccinerats med **äldre konjugatvaccin** (PCV10 (*Synflorix*), PCV13 (*Prevenar 13*) eller PCV15 (*Vaxneuvance*)) ska vänta minst 1 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- De som **tidigare** har vaccinerats med **PPV23** (*Pneumovax*) ska vänta minst 1 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- De som **tidigare** har vaccinerats med **äldre konjugatvaccin** (PCV10 (*Synflorix*), PCV13 (*Prevenar 13*) eller PCV15 (*Vaxneuvance*)) **och PPV23** (*Pneumovax*) ska vänta minst 1 år innan PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- **Vuxna** med **aspleni/hypospleni** rekommenderas PCV21 följt av en dos PPV23 (*Pneumovax*) minst två månader efter PCV20-dosen (se också [Vaccination av vuxna inför eller efter splenektomi](#)). I nuläget finns inget PCV21-vaccin upphandlat. Tills vidare får PCV20 (*Prevenar 20*) ges.
- **Barn** med **aspleni/hypospleni** vaccineras med PCV20 (*Prevenar 20*) följt av en dos PPV23 (*Pneumovax*) minst två månader efter PCV20-dosen.
- Personer som genomgått **stamcellstransplantation** vaccineras enligt särskilt schema.

Ny dos/Revaccination

Nyttan med revaccination med konjugatvaccin är inte säkerställt men kan ibland efter individuell bedömning ges till de med mycket hög risk.

Personer med aspleni/hypospleni rekommenderas en ny dos av PPV23 (*Pneumovax*) vart femte år. (se också [Vaccination av vuxna inför eller efter splenektomi](#))

Referenser

[Folkhälsomyndighetens - Rekommendationer om pneumokockvaccination till riskgrupper 2019, uppdaterad 202601095.](#)

[Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vaccination i enlighet med det särskilda vaccinationsprogrammet för personer som ingår i riskgrupper \(HSLF-FS 2022:55\)](#)
